

9. ARCHITECTONISCHE EIGENAARDIGHEDEN.

Onder deze rubriek wordt u wegwijs gemaakt in de architectonische bijzonderheden die onze kerk biedt. In onze Sint Christoforuskerk zijn de kleurrijk vensters duidelijk aanwezig. De decoratieve functie van de verschillende raampartijen met de diversiteit aan traceringen en maaswerk.

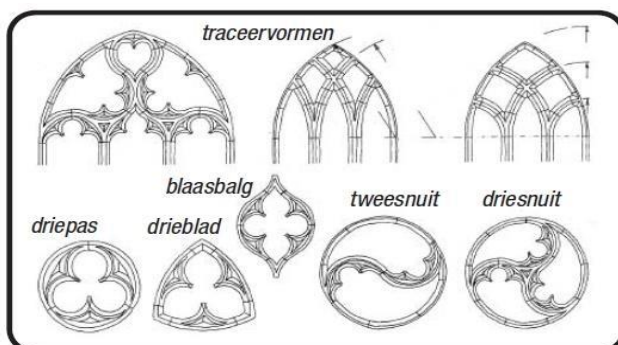
In tegenstelling tot de romaanse bouwstijl, die lang en breed is, valt de gotische bouwstijl op door zijn enorme hoogte. De bouwmeester Cisterciënzer Abt Suger, (*in nr 6. Omschreven*), tijdens de periode van de Gotiek, vond het belangrijk dat kerken hoog zou worden, zodat er veel en vooral grote ramen in zouden zitten. **Wie is** deze man: De abt was raadgever, historicus en bevorderaar van de Gotische kunst was zeer invloedrijk op godsdienstig en politiek gebied. Hij had een theorie over het geloof, die je in 3 woorden kunt samenvatten: **God is licht**. Volgens hem is God het bovennatuurlijk licht dat over de aarde schijnt. Hij wilde dat zijn kerk een bron van licht zou zijn. God moest als licht de kerk kunnen binnen komen. De romaanse bouwtechniek was hier echter niet geschikt voor, want te grote ramen zouden de muren verzwakken. De ideeën van de bouwmeester stimuleerden de ontwikkeling van de bouwkunst tot de ontdekking van het kruisribgewelf. Nu was het mogelijk om hoog te bouwen, om tot in de hemel te reiken.

De ideeën van de bouwmeester stimuleerden de ontwikkeling van de bouwkunst tot de ontdekking van het kruisribgewelf. Nu was het mogelijk om hoog te bouwen, om tot in de hemel te reiken.

Raamfragment met Abt Suger 1080 – 1150.

Vensters en tracering : Na ongeveer 1100 begint men het raamwerk te verdelen, aanvankelijk met smalle lancetbogen, maar al vrij snel verschijnen in de overgangsvariëteiten van het romaanse naar het gotische, meer versieringen in het traceerwerk. Eerst geometrische vormen, dan kruisend, netvormig en kromlijinig. De ramen worden tegelijkertijd groter en voorzien van decoraties zoals glas-in-lood. In het laatgotische en renaissance bouwperiode wordt het maaswerk steeds verfijnder en lijkt het op kantwerk in steen vertaald. Het maaswerk in een venster kan zowel worden gedragen door een deelzuiltje als door een montant (*stijlen*) of meerdere van deze.

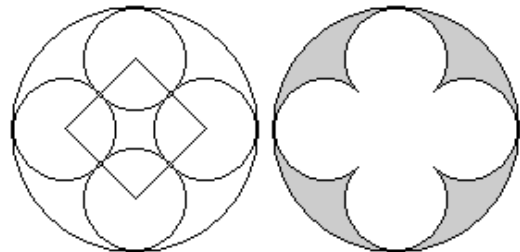
Maaswerk, traceerwerk of tracering is de stenen versiering in geometrische patronen in het boogveld van gotische vensters en nissen. Soms is ook een muurvlak van maaswerk voorzien, bijvoorbeeld de topgevel boven een gotisch venster. Ook op lichtbogen en spitsen komt men traceerwerk tegen. Een tracering is een venstertracering.

Daar heeft de opbouw van een 'raamwerk' van montants (*de stijlen*) en maaswerk bovenin om grote vlakken glas-in-lood steun te geven. Maar het valt te begrijpen dat het fraaie lijnenspel ook al snel op tal van andere plaatsen toepassing vond. In baksteen, natuursteen of soms in hout uitgevoerde decoratieve vulling. Anders gezegd: de onderverdeling van een raam of muuropening door stijlen. Het maaswerk is veelal een met de passer geconstrueerd geometrisch ornament uit de gotische of neogotische bouwkunst, in het bijzonder in de koppen van de raampartij. Men onderscheidt in raamtraceringen de volgende versieringen:

- ❖ Cirkel of ronde pas: een rond maaswerk
- ❖ Driepas: klaverbladvormig (rond) of met drie puntig toelopende passen
- ❖ Drieblad: motief van drie cirkels met puntige uiteinden die als geheel omsloten is.
- ❖ Vierpas: idem als driepas, maar met vier eindvormen
- ❖ Vierblad: idem als drieblad, maar met vier eindvormen
- ❖ Veelpas: idem als vierpas maar nu met meerdere eindvormen
- ❖ Visblaas: ronde tracering aan één kant puntig toelopend
- ❖ Tweesnuit: twee visblazen in een cirkel geplaatst
- ❖ Driesnuit: drie visblazen in een cirkel geplaatst
- ❖ Viersnuit: vier visblazen in een cirkel geplaatst
- ❖ Vijfsnuit: vijf visblazen in een cirkel geplaatst
- ❖ Druppel: een visblaas zonder toten
- ❖ Hart: een visblaas met één toot
- ❖ Blaasbalg: een vierpas waarvan er twee spits zijn.
- ❖ Hol en bol gebogen driehoek
- ❖ Vorktracering
- ❖ Gaffeltracering

In de Sint Christoforuskerk zijn in de venstertoppen verschillende variaties toegepast. Er zijn enkele ramen voorzien met de zelfde verdeling. De hoge ramen een vierpas en driepas om en om. De lage ramen zijn voorzien met driepas met de punt naar beneden.

Drie en vierpas zijn geometrische motieven afgeleid van het klaverblad. Het klaverblad staat symbool voor geluk. De vier cirkel verdeling komt tot stand met behulp van een passer. Een tekengereedschap. De cirkels raken elkaar met de binnen rondingslijn. Met de raakpunten kan met een vierkant plaatsen. dit geldt ook voor de driepas motieven. Dit is beschreven in het artikel *Goddelijke maten*. Van oorsprong zijn de traceervormen Keltische. Via de Gotiek zijn deze decoratieve vormen toegepast in de kerkenbouw .

Hanger van goud, saffier en parels. Voorstellende een Madonna-kopje in een vierpas, in neo gotisch stijl.

Hans van Kampen,
Architectuurhistoricus